

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Олег БІННАТОВ, 1984 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2007 році Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Мова та література (азербайджанська, англійська)», працює ФОП Біннатов Олег Назімович, м. Івано – Франківськ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Публічне управління та адміністрування.

Разова спеціалізована вчена рада 20.051.168, утворена наказом № 1222 ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, від 26 грудня 2025 року, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради –

Інна СУРАЙ – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рецензенти –

Ольга ЖУК – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Антоніна ТОМАШЕВСЬКА – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Офіційні опоненти –

Ольга ФЕДОРЧАК – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного врядування Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»;

Наталія БОНДАРЧУК – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

на засіданні 19 лютого 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування Олегу БІННАТОВУ на підставі публічного захисту дисертації «Механізми державного стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в Україні» за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Дисертацію виконано у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Ірина П'ЯТНИЧУК, кандидат економічних наук, доцент, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, декан факультету управління.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в науковому обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в Україні в сучасних умовах та повоєнному періоді. У результаті дослідження:

вперше:

- розроблено Концепцію дерегуляції МСП для сучасного та повоєнного періоду, що передбачає цілісну модель дерегуляції, інтегровану з державними політиками відновлення та довгострокового розвитку країни. У Концепції визначено стратегічні пріоритети стимулювання МСП: подальше спрощення регуляторного середовища; пріоритет МСП у державних політиках; цифровізація; інтернаціоналізація та експорт; пріоритетний доступ до фінансування і держзакупівель; підтримка підприємницької культури та стартапів; розвиток інновацій, екологічного, соціального та інклюзивного бізнесу. Визначено етапи впровадження Концепції: стабілізаційний етап, етап відновлення та реінтеграції, етап трансформації і розвитку, етап консолідації та міжнародної інтеграції. У результаті сформовано комплексну концептуальну основу дерегуляції МСП, що забезпечує стратегічну сталість політики, посилює конкурентоспроможність підприємництва та інтегрує розвиток МСП у ключові вектори національної післявоєнної трансформації;

удосконалено:

- структуру механізмів державного стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в Україні, яка на відміну від існуючих підходів, у яких механізми розглядаються переважно за інституційною або фінансово-економічною ознакою, запропонована класифікація базується на функціонально-цільовому підході і передбачає виділення чотирьох взаємопов'язаних груп механізмів: нормативно-правовий (встановлює базові вимоги до створення, ведення, припинення бізнесу, гарантує права підприємців, визначає нагляд і пільги); організаційно-економічний (передбачає створення органів підтримки, агенцій, центрів, надання послуг, полегшує доступ до ринків, мереж, ресурсів); фінансовий (забезпечує стимулювання через гранти, кредити, пільги, гарантії); інформаційно-консультаційний (підвищує рівень фінансової, юридичної, цифрової грамотності підприємців і забезпечує зворотний зв'язок). У результаті сформовано цілісну систему класифікації механізмів стимулювання МСП, яка відображає логіку державного впливу – від нормативного регулювання до інформаційної підтримки – та забезпечує можливість оцінки ефективності державної політики розвитку підприємництва на різних рівнях її реалізації;

- наукові підходи до визначення тенденцій розвитку малого і середнього підприємництва (МСП) в Україні, що, на відміну від традиційних підходів, які базуються переважно на аналізі статистичних показників у відриві від державної політики, передбачають комплексну оцінку взаємозв'язку між динамікою функціонування МСП та ефективністю реалізації політики їх підтримки. У результаті виявлено проблемні аспекти стимулювання розвитку

МСП у період війни за Незалежність України та удосконалено інтегровану карту проблем МСП, побудовану з урахуванням концепції VANI (крижкість, тривожність, нелінійність, невивраженість). Сформовано карту проблем державного стимулювання розвитку МСП в Україні: безпека та руйнування інфраструктури, обмежений доступ до енергоресурсів, логістичні труднощі, кадровий дефіцит, низька фінансова стійкість, регуляторна нестабільність, інституційні бар'єри, складність адаптації, слабка інноваційність і регіональні диспропорції. Отримані результати дозволили визначити напрями оптимізації політики стимулювання МСП у кризових умовах і забезпечити наукове підґрунтя для розроблення адаптивних управлінських рішень;

- підхід для комплексного дослідження сучасного стану реалізації нормативно-правового, організаційно-економічного, фінансового та інформаційно-консультаційного механізмів державного стимулювання розвитку МСП в Україні, який доповнено запропонованими організаційно-структурними механізмами діяльності інституцій підтримки та дерегуляції МСП. Це передбачає створення інтегрованої системи взаємодії урядових, бізнесових і громадських структур на основі функціонування Координаційного центру дерегуляції при Кабінеті Міністрів України, Центру підтримки бізнесу у кризових регіонах та антикорупційної цифрової платформи. Відмінністю є подолання фрагментарності інституційної підтримки, системне поєднання дерегуляційних, консультативних і цифрових антикорупційних інструментів, а також розширення функцій допомоги МСП у зонах підвищених ризиків, що раніше не було забезпечено комплексно. Отримано інституційно інтегровану систему державної підтримки МСП, яка підвищує ефективність державної політики шляхом прискорення дерегуляційних процесів, зниження корупційних ризиків, посилення консультаційної та правової допомоги, а також зміцнення спроможності механізмів стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва;

- систему інноваційних інструментів механізмів державного стимулювання розвитку МСП в Україні, що базується на використанні цифрових, інтелектуальних і «зелених» рішень, спрямованих на формування сучасної екосистеми підприємництва. До системи включено: єдину онлайн-платформу для МСП; інноваційні податкові режими («податкові канікули» для стартапів, фіскальний сандбокс, динамічне оподаткування); Smart-субсидії; краудфандингові платформи з державною гарантією; інноваційні кластери та бізнес-інкубатори; гарантійний фонд МСП; мікрофінансування через блокчейн і смарт-контракти; «зелені» стимули; державне замовлення для малого бізнесу; пільгове використання інфраструктури; пріоритет грантової підтримки соціальних підприємств. У результаті сформовано інноваційно орієнтовану модель державного стимулювання МСП, що забезпечує перехід до цифрової, екологічної та інклюзивної економіки, підвищує доступ МСП до ресурсів і зміцнює їх конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі;

набули подальшого розвитку:

- наукові підходи до визначення сутності механізмів державного стимулювання як складової системи державного регулювання підприємництва, що, на відміну від існуючих підходів, які розглядають державну підтримку бізнесу здебільшого як набір окремих фінансових чи адміністративних заходів,

передбачають комплексне трактування ключових понять: «державне стимулювання розвитку бізнесу» – це цілеспрямована система дій, механізмів та інструментів, що здійснюються державними інституціями з метою формування сприятливих передумов для започаткування та розвитку бізнес-діяльності в країні, а також досягнення стратегічних соціально-економічних цілей, таких як зростання зайнятості, підвищення конкурентоспроможності національної економіки, зміцнення інноваційного потенціалу та забезпечення сталого розвитку; «механізми державного стимулювання розвитку підприємництва» – цілісна, інтегрована система, що складається із суб'єктів та об'єктів впливу та реалізовується на основі мети та цілей стимулювання розвитку підприємництва на основі базових принципів та ідей, застосування сучасних методів впливу шляхом застосування адміністративних, фінансових та інших стимулів, що впливатиме на збільшення кількості малих і середніх підприємств та розширення їх діяльності. У результаті отримано структуроване наукове розуміння механізмів стимулювання, що дозволяє підвищити ефективність політики підтримки МСП та спрямувати її на збільшення кількості підприємств і розширення їх діяльності в умовах інноваційного та соціально-економічного розвитку країни;

- періодизація механізмів державного стимулювання розвитку МСП в Україні, що, на відміну від наявних підходів, у яких розвиток підприємницької політики розглядався фрагментарно або лише за економічними критеріями, базується на комплексному історико-інституційному та контекстному аналізі взаємозв'язку державної політики з соціально-економічними трансформаціями країни. Виокремлено такі етапи: формування основ державної підтримки малого бізнесу (становлення); інституціоналізація підтримки МСП; лібералізація та розвиток підприємницького середовища; перезавантаження політики МСП на тлі реформ і війни за Незалежність України; підтримка МСП в умовах пандемії COVID-19 та нова хвиля цифровізації; підтримка МСП в умовах війни за Незалежність України. У результаті отримано цілісну періодизацію еволюції механізмів стимулювання МСП, що відображає зміну державних пріоритетів і дозволяє визначити тенденції, закономірності та стратегічні орієнтири подальшого розвитку підприємницької політики;

- засади застосування зарубіжного досвіду для удосконалення механізмів державного стимулювання розвитку МСП в Україні, що передбачає комплексне використання кращих європейських практик у контексті їх адаптації до національної системи. Запропоновано враховувати такі ключові напрями, як: стимулювання інтернаціоналізації та експортного потенціалу бізнесу; цифровізація та діджиталізація усіх сфер розвитку МСП; пріоритетність МСП у законодавстві держав та підтримці, порівняно з великими підприємствами; численні програми підтримки підприємницької культури та стартапів; спрощення адміністративних процедур (дерегуляція); розширення потенціалу фінансування; участь МСП у державних закупівлях; підтримка інновацій; екологічність та інклюзивність розвитку. У результаті сформовано концептуальні засади імплементації європейського досвіду, що забезпечують цілісне бачення напрямів модернізації державної політики підтримки МСП та підвищують її ефективність в умовах євроінтеграції.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що ключові теоретичні концепти, практичні рекомендації та висновки, розроблені автором та репрезентовані у рамках дисертаційного дослідження, можуть бути використані з метою удосконалення механізмів державної підтримки розвитку МСП в Україні, як елемент формування державної політики у рамках комунікації МСП з органами влади на державному та територіальному рівні при формуванні регіональних та державних стратегій підтримки МСП. Окремі розділи можуть використовуватись для освітніх цілей на рівні державних та місцевих органів управління для підвищення кваліфікації та в університетах для студентів факультетів економіки, державного управління та менеджменту, а також у тезовій формі для інформування бізнесменів про програми підтримки МСП та можливості комунікації та співпраці з органами влади.

Дисертація виконана державною українською мовою.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (257 найменувань: з них 53 іноземною мовою), додатків. Загальний обсяг роботи – 277 сторінок, з них основного тексту – 180 сторінок.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у фахових виданнях України категорії «Б» (5 публікацій є одноосібними), 1 стаття у виданнях країн ЄС, 4 тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами):

1. Біннатов О. Роль державного управління в стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. № (8). С. 6–16.

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-6-16>

URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/134>

2. Біннатов О. Вплив невизначеності на розвиток малого бізнесу в Україні. *Публічне управління і політика*. 2025. № 9(13). С. 98-109.

DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.20>

URL: [https://www.eu-](https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap/article/view/412?articlesBySimilarityPage=10)

[scientists.com/index.php/pmap/article/view/412?articlesBySimilarityPage=10](https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap/article/view/412?articlesBySimilarityPage=10)

3. Біннатов О. Державна політика розвитку кластерів малого бізнесу. *Філософія та управління*. 2025. № 9(13). С. 99-110.

DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-248X/2025.9.12>

URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/fag/article/view/411>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Інна СУРАЙ – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Ольга ЖУК – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Антоніна ТОМАШЕВСЬКА – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Ольга ФЕДОРЧАК – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного врядування Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка».

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Наталія БОНДАРЧУК – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.168 Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ присуджує Олегу БІННАТОВУ ступінь доктора філософії (PhD) з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Інна СУРАЙ